

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Nadežda Budimović, Olivera Milošević, Zlatko Čobović, Jelena Petković, Tamara Skrozza, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Ana Martinoli i Milena Vasić, na sednici održanoj 30. 5. 2024. godine, jednoglasno izriče

JAVNU OPOMENU

Tekstom „Ispovest ranjenog đaka iz Ribnikara“, objavljenim 28.februara 2024. godine, dnevni list „Srpski telegraf“

1.prekršio je tačke 1, 2, 3 i 4 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije, da prvi jasnu razliku između činjenica koje prenosi, komentara, pretpostavki i nagađanja, da naznači izvor informacije koju prenosi i da, kad je to neophodno, konsultuje što više izvora i omogući im da iznesu svoj stav,

2. prekršio je tačke 4 i 5 Odeljka IV (Odgovornost novinara), po kojima je novinaru zabranjeno da koristi neprimerene, uznemiravajuće i sve druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu, a dužan je da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece, žrtava zločina, osoba sa hendikepom i drugih ugroženih grupa,

3.prekršio je tačku 1 Odeljka V (Novinarska pažnja) o obavezi novinara da pristupa poslu sa dužnom profesionalnom pažnjom.

4.prekršio je i tačke 1, 2 i 4 Odeljka VII (Poštovanje privatnosti) o obavezi novinara da poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše, da naročito izbegava spekulacije i prenošenje nedovoljno proverljivih stavova u izveštavanju o nesrećama i tragedijama u kojima ima stradalih ili su teško pogođeni materijalni i drugi interesi građana, kao i da osigura da dete ne bude ugroženo ili izloženo riziku zbog objavljivanja njegovog imena, fotografije ili snimka sa njegovom kućom, zajednicom u kojoj živi ili prepoznatljivom okolinom.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Nebojša Dimitrijević, otac deteta čiji je navodni iskaz prenet u tekstu, naveo je u žalbi Savetu za štampu da su spornim tekstom prekršene tačke 1, 2 i 4 poglavlja I, tačke 4 i 5 poglavlja IV, tačka 1 poglavlja V i tačke 1, 2 i 4 poglavlja VII. Istakao je da se tekst odnosi na

njegovog sina, koji jeste pogođen u nogu, jeste bio najbolji drug ubijene Eme Kobiljski i danas ide kod psihologa, ali je navod u kojem, kako se tvrdi u novinama, „obavešteni izvor opisao svedočenje ranjenog dečaka“, a u kojem dečak detaljno opisuje šta se dešavalo u učionici u OŠ „Vladislav Ribnikar“ 3. maja prošle godine, potpuno netačan. Njegov sin, kako tvrdi, nikada nije saslušan u istražnom postupku, niti je bilo gde svedočio. Istakao je i da naslov koji najavljuje „ekskluzivnu priču“, kao i sam tekst manipulišu emocijama celog društva i posebno njegovog sina, koji je dodatno traumatizovan detaljima koji se pripisuju njegovom „svedočenju“. U žalbi se, između ostalog, ukazuje i da je, iako se ime njegovog sina uopšte ne pominje, objavljeno dovoljno detalja koji otkrivaju njegov identitet – ime škole, odeljenje u koje je išao, da je ranjen u nogu, da je najbolji drug Eme Kobiljski i da ide kod psihologa.

Redakcija „Srpskog telegrafa“ nije odgovorila na žalbu.

Članovi Komisije za žalbe ocenili su da je reč o drastičnim prekršajima svih principa profesionalnog postupanja i da su se veoma retko susretali sa takvim slučajevima. Komisija veruje da ovakve tekstove mediji nikada ne bi smeli da objavljuju.

Sam tekst je veoma uznemirujuć, sadrži jezive opise užasnog zločina, koji iznova povređuju i traumatizuju i preživeli decu i porodice žrtava, ali i sve koji su mogli da pročitaju ovakav tekst. „Srpski telegraf“ uopšte nije vodio računa o pravima dece, dostojanstvu žrtava, a pre svega o dečaku čiji navodni iskaz prenose. Čak i da je ovo navodno svedočenje autentično, ne postoji nikakav javni interes da bude objavljeno, a naročito se ne može govoriti o tome da postoje bilo kakvi razlozi iz kojih bi javni interes prevladao nad privatnošću dečaka.

Po tvrdnjama oca deteta, navodno „svedočenje“ je potpuno izmišljeno, a redakcij, sem pozivanja na „obavešteni izvor“, ne nudi ništa što bi potvrdilo autentičnost iskaza, pa Komisija zaključuje da je objavljena neistina. Da li je novinar, odnosno redakcija (od anonimnog izvora), zaista dobila ovu informaciju ili je i izvor izmišljen, Komisija ne može sa sigurnošću da utvrdi, ali je u oba slučaja reč o veoma teškom prekršaju Kodeksa. U najboljem slučaju, lažna izjava objavljena je bez ikakve dodatne provere i konsultovanja dodatnih izvora, bez pažnje i poštovanja bilo kog profesionalnog standarda.

Ima dečaka, kako je i navedeno u žabi, nije pomenuto u tekstu, ali je saopšteno toliko detalja da je on potpuno prepoznatljiv, što Kodeks novinara takođe zabranjuje. Novinar mora da poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše i da naročito izbegava spekulacije i prenošenje nedovoljno proverljivih stavova u izveštavanju o tragedijama u kojima ima stradalih. Ali, pre svega mora da osigura da dete ne bude ugroženo ili izloženo riziku zbog otkrivanja njegovog identiteta, što je u ovom slučaju potpuno ignorisano.

Komisija posebno ukazuje da je reč o još jednom tekstu o tragediji u „Ribnikaru“ koji je napisan bez poštovanja bilo kakvih etičkih normi, te da se ovakvom „izveštavanju“ ne vidi kraj i zato ponovo poziva sve novinare i urednike da naročito pažljivo pišu o ovom slučaju,

imajući u vidu javni interes, posledice te tragedije i atmosferu u društvu posle nje. Komisija poziva i Ministarstvo informisanja i telekomunikacija i druge nadležne organe da i oni obrate posebnu pažnju na medijsko izveštavanje u vezi sa masovnim ubistvom u “Ribnikaru” i da, ukoliko je potrebno, preduzmu mere iz svoje nadležnosti.

Beograd, 30.5.2024.

Predsedavajuća

Jelena Petković